

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben hához
(horvá.)
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
hasábs peltisor egyszeri hirdetésnél 12,
kétyszerűnél 10, háromszorúnál 8 kr.
A nyilttéri peltisor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül Hansen-
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapest: Dorottya-utca
8. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bementetlen levelek csak ismert e-
zekről fogadtatnak el. — Kéziratok nem
adatnak vissza.
Kiadóhivatal:
Belváros, Lipót-u. 2. sz. földsz. (Ker-
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közleme-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 22.

A delegationalis tárgyalások érdeke el-
vonta ez utóbbi napokban a közönség figyelmét
a képviselőház bizottságainak működéséről, s így
a polgári házasság tárgyában kiküldött albizottság
eddiggi tevékenysége sem lett a sajtó által
megbeszélve, az egy „Ung. Lloyd“ kivételével,
mely lapársunk e napokban figyelemreméltó
reflexiókat tett közé e tárgyban.

Mi is csak helyeselehetjük az albizottság azon
nézetét, hogy a polgári házasság behozatalával
házassági törvényeket is kell alkotni, s magától
értendőnek tartjuk, hogy az igazságügyminiszter
e tekintetben javaslatainak mielőbbi beterjeszté-
sére utasítatik.

Eltérve attól, miszerint valóságos nonsens
volna a kötelező polgári házasság után is fön-
hagyni a papi szentszékeket, és megengedni,
hogy az egyenlő jog alapján kötött házasság föl-
lött különböző canonai jog szerint itéljenek, maga
a polgári házasság megkötése is lehetetlen volna
ily világos törvények hiányában.

Nem akarjuk mi az egyes felekezetektől
elvonni azon jogot, hogy a házasságot saját val-
lásuk szempontjából bírálják meg, csak azt kö-
veteljük, hogy beavatkozásuk kizárólag vallási
jelegű legyen, s ne birjon semmi befolyással a
házasság magánjogi természetére.

Ez utóbbi az, ami az állam kétségbevon-
hatatlan attributumaihoz tartozik, ezt kell, hogy
gyakorolja, még pedig kizárólag és az egyen-
jóság elvei szerint úgy, hogy törvényes házassá-
got valláskülömbőség nélkül az állampolgárai
csak egyenlő feltételek alatt köthessenek, annak
minden viszonyai egyenlő törvényes szempon-
tokból ítéltesse meg.

De van még egy ok, melynél fogva örö-
mel fogjuk üdvözölni, a házassági törvény be-
terjesztését és ez az, mert meg vagyunk győ-
ződve, hogy semmi sem alkalmasabb a polgári
házasságnál létező és nagyon is elterjedt tévfo-
galmak szétosztatására. Ma még sokan, még a
miveltebb osztályokban is azt hiszik, hogy a
polgári házasság abból áll, miszerint kénye-
kedve szerint elcsaphatja az ember feleségét és
fogadhat helyébe más, amint lovat cserél, uton-
utófélen hirdetik különféle felekezeti fanatikus
papok, hogy a polgári házasság istentelen, az
egyházat mellőző törvényesített concubinatus.

Másképp fogja a közönség megítélni a pol-
gári házasság intézményét, ha szeme előtt fog-
nak fektetni azon törvényes intézkedések, me-
lyek annak minden viszonyait szabályozzák, s
meg fognak győződni, hogy nem a társadalmi
rendet kockáztatni szeszély, de ellenkezőleg azt
biztosító törvények lesznek irányadók, a külön-
ség csak abban áll, hogy meg fog szűnni azon
viszás helyzet, miszerint egy, mindenekelőtt az
államot érdeklő viszonyról a zsidónak szabad, a
mi a protestánsnak tilos, és ennek meg van en-
gedve, ami a katolikusnak nem szabad, továbbá
azon különbség is lesz, hogy független bíró fog
ítélni egyenlő törvény világos betűje szerint, ott,
hol most a sok módon hozzáférhető egyház ítél
különböző és casuistikus szabályok szerint.

De meg vagyunk győződve, hogy a papság
józan része is meg fog barátkozni az intézmény-
nyel, ha látja, miszerint az azt szabályozó törvé-
nyek semmiben sem akadályoztatják a hivatást
abban, hogy vallásos érzelmüknek kielégítést ne
szerezzenek az egyház kebelében.

Egy hiányt látunk azonban az albizottság
eddiggi működésében, és ez az, hogy nem szólt
a születési és halálozási lajstromok polgári ve-
zetéséről, azaz arról, amit a francia létat civilnek
nevez; ennek, a polgári házasság behozatalával
együtt, az állam kezeibe átadása oly természet-
szerű és elválaszthatatlan, miszerint azt másképp
képzelnünk sem lehet, s azért meg vagyunk győ-
ződve, miszerint, ha az albizottság a kérdés ezen

oldalát talán nem földadatához tartozónak vélte,
a hiányt az igazságügyminiszter fogja pótolni,
tovább nem is idézzük tehát ezen részletnél,
melyről különben már alkalmunk volt nyilat-
kozni.

Az albizottság a házasság megkötését a köz-
ségi előjárókra, a lajstromok vezetését a jegy-
zókra kívánja ruházni.

Ez ellen az „Ung. Lloyd“ némi aggodal-
maknak ad kifejezést, s inkább szeretné, ha e
teendő a lelkészekre ruháztatnának, akik azután
mint államtisztviselők járnának el ebbeli te-
endőkben.

Kénytelenek vagyunk határozottan ezen
intézkedés ellen nyilatkozni.

Kimondtuk már egyszer, hogy léteznek ház-
zámban papok — például a görög-nem-egye-
sülteknel és zsidóknál — akik semmi qualifica-
tioval nem bírnak ezen tisztségre, s akiknél sok-
kal jobban, vagy legalább is oly jól fognák ve-
zetni az anyakönyveket a községi előjárók és
jegyzők, akik például az adók körül ennél font-
osabb vagy legalább is oly fontos teendőket
tényleg végeznek.

Van azonban ennél egy fontosabb elvi szem-
pont, és ez az, hogy erkölestelen dolognak tart-
juk bármilyen felekezeti papját kényszeríteni akarni
arra, hogy az állam nevében teljesítsen oly tör-
vényes aktust, melyet neki vallási álláspontjából
roszallnia kell, ilyen volna például, ha a katholi-
kus pap köteles volna a katolikus férfit és a
zsidó nőt esketni.

Végre számtalan surlódásokra és félre-
mgyarázata szolgáltatna okot ily intézkedés, egy
községben csak egy anyakönyv lehetne, mert ha
több maradna, akkor vége nem lenne a régi za-
varnak, így tehát csak egy lelkész lehetne az
állam tisztviselője, és megeshetné, hogy a pol-
gári házasság megkötésére a protestáns fele-
nek előbb a katolikus paphoz kellene menniök.

Szerintünk nem is képzelhető, hogy a pol-
gári házasság teendői másra ruháztassanak mint
polgári közegekre.

Nem oszthatjuk az „Ung. Lloyd“ azon ag-
godalmát, hogy az albizottság által javasolt kö-
zegek nem lesznek képesek földadatuknak meg-
felelni, vagy hogy eljárásuk által a házasság ac-
tusának ethikai jelentősége veszélyeztetnék.

Franciaország és Helvézia sok vidékén a
polgári házasságot kötő közegek semmivel sem
állanak a cultura magasabb fokán mint ugyan-
azon közegek nálunk, s mégis teljesítik ezen hi-
vatalos teendőt ép oly jól mint mást.

A házasság ethikai jelentőségét pedig nem
fogja félteni senki, a kinek alkalma volt látni,
mily patriarkális tekintéllyel végzi az „écharpe
tricolora“ — al földszített községi előjáró a törvé-
nyes eljárást, ez bizonyára nálunk is úgy lesz, s
talán még fokozatosabb mérvben, amennyiben
népünk fajkülömbőség nélkül több természetes
keleti dignitással és költőiséggel van fölrüházva.

Ha azonban mégis aggodalmak léteznek,
azokon is segíthetni. A legfontosabb jogi szem-
pont a házasságkötésnél bizonyára annak meg-
ítélése, hogy a felek jogosan házasságra léphet-
nek-e, ezt a szolgabírákra lehetne bízni, s úgy a
kihirdetésre mint a házasság megkötésére a szol-
gabírotól volna az engedély kieszközölendő, ez
például a genfi cantonban is körülbelül így van,
s nem jár nagyobb terheléssel, föltéve, hogy
a szolgabírónak állandó székhelye van, amit
a rendes közigazgatás érdekében reményeljük
hogy lesz.

Az anyakönyveknek két példányban ve-
zetése, a szolgabírónál és a községnél sem volna
tulságosan terhes, s azoknak évnegyedenkénti
összehasonlítása nemcsak hogy megfelelne a tel-
jes hitelesség céljának, de talán gyakorlatibb
volna mint az albizottság által javasolt beiktetés
a törvényhatóságához.

A tárgyalások további folyamában lesz

hozzászólásunk az egyes részletekhez. Itt végül
még csak azon meggyőződésnek kívánunk kife-
jezést adni, hogy a gyakorlat sokkal kevesebb
nehézséget fog fölmutatni, mint azt egyelőre so-
kan hiszik, józan és érdekeit csakhamar helye-
sen fölfogó népiünk ezen áldásos intézkedést r-
vid idő múlva kellően és illően fogja gyakorolni.

— A magyar delegatio mai ülésében elnök be-
mutatja a birodalmi tanács delegatiójának átiratát a két
delegatio határozatai közt fönforgó eltérések tárgyában
hozott határozataira vonatkozólag. Zichy Ferraris Vik-
tor gr. a delegatio ülésének időtartama alatt fölme-
rült költségekről szóló jelentést terjeszti elő. A köz-
hadügyminiszter költségvetése végleg megszavaztatik s
az arra vonatkozólag hozott határozatok közöltetnek a
birodalmi tanács delegatiójával. Majthényi László b.
a hadügyi albizottság jelentését terjeszti elő Lőw Mór
ajánlata tárgyában egy bizonyos tőrnek tűzészégi lövöl-
délül való átengedése iránt. Az összegegyeztető bizottság
részéről jelenti, hogy az kiküldetésében eljár, de csak
szóbeli jelentést tesz, mely vita nélkül elfogadtatott, mi-
nek következtében valamennyi költségvetés között eddig
fönnállott különbségek, kivéve a határvidéki tulkiadá-
sokra vonatkozókat, elenyésztek. Lőw Mór kérvénye az
albizottság javaslata folytán, a hadügyminiszterhez uta-
sítván, miután a gazdasági bizottság jelentése jóváha-
gyatott, az ülés 12 órakor véget ért.

A delegatio tegnap tartott üléséről szóló tudósítá-
sunkhoz a hadi fölszerelések tárgyában folyt vita kiegészíté-
sül pötlőlag megjegyezzük, hogy Széll Kálmán
azért nem fogadta el egész terjedelmében mint érintettük,
a hadügyi albizottságnak e tárgyra vonatkozó indítványát,
mert abban a hadügyminiszter, oly eljárásra utasítatik,
hogy továbbra is tartsa fön a decentralisatio elvét. Ezt
Széll Kálmán nem tartotta elégségnek azért, mert a
hadügyminiszternek eddigi eljárásában közeledést lát
ugyan a decentralisatio elvi fölé, de azokat egész terje-
delmükben érvényesítve nem látja, s ép azért az albizottság
javaslatát oda kívánta módosítani, hogy abból a
„továbbra“ kihagyassék, s a javaslat úgy szövegeztessék,
hogy a bizottság föntartván a decentralisatio elvét, oda-
utasítja a hadügyminisztert, hogy ez elveket eljárásában
érvényesítse és már a most kötéendő szerződéseknél, s a
hozzá utasított kérvények elintézésénél a lehetőség szer-
int ezen elvet a gyakorlatban is alkalmazza és az egyed-
áruság rendszerét mellőzze.

— Az osztrák delegatio ma délelőtt a magyar de-
legatióknak a rendkívüli hadügyi költségvetésre vonatkozó
határozatát tárgyalta. A második czimnél a magyar de-
legatio 975,000 frttal kevesebbet, a 3-ik czimnél 25 ezer
frttal többet, a 8. czimnél 20 ezer frttal többet a 10.
czimnél 40 ezer frttal kevesebbet, a 11. czimnél 30 ezer
frttal kevesebbet, a 14. czimnél 50 ezer frttal kevesebbet
szavazott meg; az osztrák delegatio hozzájárult ezen
határozatokhoz, ellenben föntartotta előbbi határozatait, a
2. cz. 3. tételénél, hol a 85 ezer forinttal kevesebbet, a
16. czimnél hol 50 ezer frttal kevesebbet, az 5. czimnél
hol 15 ezer frttal kevesebbet, a 6. czimnél, hol 134 frttal
kevesebbet, a 10. czim első 3 tételénél, hol 109 ezer
frttal többet, a 19. czim 3. tételénél, hol 24,367 frttal
kevesebbet szavazott meg, mint a magyar delegatio. E
szerint a törlések, melyek eredetileg 1,483,874 frtot
tettek, most 2,388,766 frtot tesznek, úgy hogy az osztrák
delegatio a hadügyminiszter rendkívüli költségvetését
3,677,234 frtra szállította le.

A delegatio ezután hozzájárult mindazon hatá-
rozatokhoz, melyeket a magyar delegatio a rendkívüli
hadügyi költségvetés kapcsán hozott.

Ezekután az ülés fél órára fölfüggesztetik.

— A szerb egyházi congressus összehívásánál,
mint a „Presse“ nek írják, a kormány szorosán a fönnálló
szabványokhoz ragaszkodott és ehhez képest a congressus
választások kiírása az 1871. évi május 29-én szente-
sített választási statutum alapján fog elrendelteni. Hogy
a congressusi választások jogszerűsége minden irányban
megóvassék, legközelebb egy más nemű miniszteri ren-
delkezés is történt. Az előbbi kir. biztos b. Majthényi
ugyanis 1872-ben föloszlatta az újvidéki, verseczi s jó-
zseffalvi szerb egyházi képviselőket. Másfél év óta ki-
nevezett testületek működtek ott, ellenkezésben az 1868.
augusztus 10-én szentesített egyházközségi szabályzattal,
mely szerint ily egyházközségi képviselőt föloszlata eset-
tén, annak újból alakítására választást kell elrendelni.
Hogy ezen rendelkezés ismét érvénybe lépjen, néhány
nappal az előtt a kultuszminiszterium részéről rendelt
intézetet a bácsi s verseczi püspökhöz, melyben föl-
hivatnak az említett községek egyházi képviselőinek
szabályszerű megalakítására. Ezen rendelkezés annyival
inkább szükséges, mert csak a rendesen megalakult egy-
házközségi képviselőt van hivatva törvényszerűleg ve-
zetni a congressusi képviselő választását. Trefort minisz-

Flaviofmae

ter e szerint e kérdésben is a szigorúan törvényes uton teljesen egy értelemben halad a horvát országos kormány.

Milán szerb fejedelem konstantinápolyi utazásáról. A pétervári „Russkij Mir“ értekezik Milán fejedelem konstantinápolyi utazásáról, idézi azon szerb lapokat, melyek e miatt bosszankodnak, s nem helyeslőnek tekintetbeni nézetüket, így okoskodik: A szerb omladina közlönye, az újvidéki „Zastava“ inkább szeretné, ha az említett fejedelem fegyveres kézzel betörne a török területre a többi szerbeknek fölszabadtára végett. Becsülendő a szerb hazafias lapok forró óhajta oly fontos ügyekre nézve, a milyen az összes szerbek fölszabadtára vagy egyesítése, de ezen kívánságuk időelőtti, s e tekintetben nem lehet hibáztatni Szerbia jelen uralkodóját s mostani minisztereit sem. Csalódnak a heves szerb hazafiak, ha azt gondolják, hogy Milán oly hadsereggel meghódíthatja Boszniát, amilyent Blaznavac és Beli-Markovics hagytak, s hogy az ország közigazgatási tekintetben oly állapotú, hogy elég biztosítékot nyújtson a fűnérített merész lépés megtételére. — A körülmények józan megítélésénél szembevetendő, hogy Milán fejedelemnek mindenekelőtt helyre kell hoznia az előbbi kormány által elkövetett hibákat mind a bel-, mind pedig a külpolitikában is. Ki Szerbia függetlenségének javára akart valamit tenni, az ott mindig talált nagy nehézségeket a sok apró, dicsvágyó szennvedélyek miatt. Ezen megakasztó, önző szellem, még most is dúl a szerb fejedelemségben, s míg ott meg nem értik, hogy a politikai erő a pártok önző törekvéseinek elnyomásában áll, addig ez országban semminemű nagy és szilárd mű nem létesíthető.

A szerb fejedelem utazásáról a „Pest. Corr.“ a következőket közli: Egy belgrádi távirati tudósítás szerint Milán fejedelem Marinovics és Christics miniszterek kíséretében pénteken Konstantinápolyból hazafog érkezni. Belgrád lakossága a legfényesebb fogadásra készül, és már három gőzhajót küldött Ruszcsukba a fejedelem és kísérete számára. A szerbek fölötté meg lehetnek elégedve a fejedelmi utazás eredményével, a zvoniki kérdés még végleg nem lett megoldva.

A legfontosabb a fejedelemségre az, hogy a Risties tervnélküli és fondorkodó politikája által Szerbia és a főur között megzavart egyetértés a fiatal fejedelem Konstantinápolyban időzése által megint teljesen helyreállított, és hogy a fejedelemségnek a már régóta, bár hasztalan kívánt nischl csatlakozási pont megadatott. — Ez eredmények után itélve Marinovics miniszterelnök üdvös politikát látszik követni és az előde által az országnak okozott kárt megint jóvá tenni igyekszik.

Konstantinápolyból azt írják a „Pester Corr.“-nek, hogy a külhatalmak képviselői az új patens-törvény ellen, mely a Törökországban lakó külföldi alattvalókat új adókkal terheli, tiltakozást jelentettek be. A tiltakozó jegyzékben kimutatják, hogy az idegen követéseknek a patensadóról bemutatott javaslat álcázott fejadót tervez, mely számos terhes adómegróvással jár. A bélyegadó elleni tiltakozást is föntartották a nagy hatalmasságok képviselői.

Kara-Georgovics Péter a bécsi lapokban a következő nyilatkozatot teszi közzé: „Politikai tekintetben arra birták a szerb regensséget, hogy az 1868-iki vérszes év óta, melyben Obrenovics Mihály fejedelem meggyilkoltatott, rágalmat szórójának azon családtörzsre, melyhez én tartozom. Jelen nyilatkozattal épen nem szándékozom megczáfolni az ellenük emelt rágalmat, föntartom ezt inkább alkalmas időre. Ma arra szorítok, hogy ünnepelesen tiltakozzam egy új támadás ellen, melyet politikai ellenfelek ellenem intéztek. Politikai napilapok olvasói emlékezni fognak még a pörre, mely két év előtt a Milán fejedelem után vetett bombák miatt a belgrádi törvényszék előtt folyt.

A „KÖZÉPPART“ TÁRCZÁJA.

Egy kalandor uralma.

(Jelenkorai tanulmány.)

Közlő: Petényi Otto.

Ha az emberi egyének boldogsága attól függ, mennyiben használt erkölcsös eszközöket céljainak elérésére, s ha az élet legbecesebb jutalma abban áll, hogy a sűrű szélén visszapillantva, a halandó önmagát tisztelni képes legyen, akkor az erkölcsi alapnak lényege sokkal szigorúbb hordenővel bír még: az államok életében, mert míg a magánéletben a becselenség és visszaélés gyakran anyagi sikerével elámitani képes a környezetet, az államok életében az erkölcselene kezdet s fellejtésen és visszaélésen alapított rendszer, minden tényezőiben a bukásnak önbeszűjtát vonja maga után, s a selejtes és aljas elemekre épített ház, az első merevebb lökésnél összehull s a romlás minden bajait napfényre deríti.

A történet számos példákat mutat föl, s ha az egykor hatalmas és az idő folyamában eltörpült államok esésének benső okait kutatjuk, kivétel nélkül mindenütt azt találjuk, hogy: mihelyt a népek annyira elaljasodtak, hogy erkölcselene és becselene kormányok által engedték uralni sorsukat s az anyagi siker kedvéért a társadalom az erkölcsi értékek legfőbb kincseit áruba bocsátván, a közélet nem lett egyéb a kölcsönös visszaéléseknek zsibvásárjánál; biztosan és gyorsan bekövetkezett a fölösztás halálcspása, valamint a rothadás minden élő testben kimaradhatatlanul bekövetkezik, mihelyt annak szervei többé nem az egészséges életnedveket, hanem senyvesztő mirigyeknek kóranagyait vezetik a tagokba.

A legújabb időben egy hajmeresztő példáját a főnebbi processusnak, mutatá föl Franciaország, — mely a műveltségnek, gazdaságnak, jólétnek és hatalomnak magaslatáról, — a hazafiaságnak, polgári és családi erénynek,

Szerb lapok fölhasználják ez alkalmat, hogy újból gyanúsítsák Kara-Georgovics nevét, mondván, hogy családomban nem áll távol e merénylettől. Szerb polgárok elfogattak és elítéltettek, némelyik az aránytalan rövid fogású idejét már kiállotta. Két hónappal ezelőtt a nemesis kiderítette a merénylet igazi elkövetőjét: Zivko Zukics rendőrügynök személyében. Zukics a per tárgyalása folyamán 30 s egynehány levélre utalt, melyet állítólag tőlem kapott.

E levelek azonban, mint a szerb „Jövő“ („Budutniost“) jelenti, elvonattak a nyilvánosság elől, miután a vádlott védője az ülésen a haza ellenségének nyilvánított mindenkit, aki azoknak nyilvános ülésben fölolvastását követelné, Zukics Zivko a végtárgyalásnál fölmentetett.

Nyilvánosan kijelentem ezennel, hogy sem Zivko Zukicsot nem ismerem személyesen és hogy sem ő, sem bárki más egyetlenegy, annál kevésbé 30 erre vonatkozó levelet bír tőlem. Együttal azon fölszólítást intézem a szerb kormányhoz, hogy tegye közzé ezen tévesen nekem tulajdonított leveleket, különben állandóan kiteszi magát a gyanunak, hogy meghamisítja a tényállást.

— **„Töltsünk tiszta bort a pohárba“** czimvel egy kis röpirat jelent meg a helyzet megvilágításáról Achilles-től. A röpirat a balközép védelmét tartalmazza a függetlenségi párt ellen, s különösen Csávolszky Lajos ellen kél ki élesen.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 22-én.

Elnök: Torma Károly.

Jegyző: Huszár Imre.

A kormány részéről jelen vannak: G h y c z y K., Pauler Tivadar.

A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, észrevétel nélkül hitelesítették.

Pallavicini Ede ögróf a főrendiház jegyzője átnyújtja az 1873. XXXIII. t. cikkben megálapított 153 millió frtnyi kölcsön második felének fölveteléről szóló s a főrendiház által elfogadott tvjavaslatot.

A tvjavaslat szokott módon fog ő fölsége szentesítése alá bocsátatni.

Az ülés jegyzőkönyve hitelesítették.

Elnök: A mennyiben a tvjavaslat szentesítése legközelebb várható, fölhatalmazást kérek arra, hogy a holnapi nap délelőtti órái valamelyikére szokott módon ülést hirdethessék, a mikor a szentesített törvény kihirdetvén, hason czéleből a főrendiházhoz átküldetnék. Ezzel az ülés 12 órakor véget ért.

Törvényjavaslat

az 1848. V. és az erdélyi 1848. törvényezikkek módosításáról és kiegészítéséről.

(Folytatás.)

IV. fejezet.

A névjegyzék elleni fölszólamlások.

27. §. Az 1848. V. tvezzik 18—21. §§ai hatályon kívül helyezettvén, a névjegyzékek ellen beadott fölszólamlások elintézésénél a következő §§-okban foglalt eljárás kövendő.

28. §. Az összeíró küldöttségek által az 1849. V. törvényezik 17. §. értelmében bemutatott összeírásokat, vagy a névjegyzék kiigazítása végett készített kimutatásokat a központi választmány folytonosan tartandó üléseiben azonnal vizsgálat alá veszi; azokat a rendelkezésére álló adatok alapján pótolja, vagy az összeíró küldöttség által pótoltatja, és a választók ideiglenes névjegyzékét a belügyminiszter által meghatározandó minta szerint minden kerületről külön községenként, illetőleg városrészenként, betűrendben állítja össze.

29. §. Ezen névjegyzéket a központi választmány a kerület minden nagy községenként és körjegyzőségének legalább egy példányban megküldi, s ez alkalommal az állam hivatalos nyelven, s a szükséghez képest a kerületben tömegesen használt más nyelven is, hirdetményt bocsát ki, melyben közvéteendő, hogy az összeállított ideiglenes névjegyzék hol és mely időben lesz közszemlélre kitéve, hogy ezen névjegyzék ellen a 31. §. értelmében fölszólalni és ezen fölszólamlás ellen észrevételet tenni lehet, hogy a fölszólamlások és azokra tett észrevételek hol s mely idő alatt adandók be.

30. §. Az előjáróság köteles ezen hirdetményt kidobolász, falragaszok által, a községen szokásos módon közzétenni, s a névjegyzéket, valamint az ellene beadott fölszólamlásokat a kitézett napokon reggeli 8 órától déli 12 óráig a község házában közszemlélre kitenni, mely idő alatt azokat a községi előjáróság egy tagja jelenlétében mindenki megtekintheti.

31. §. Azon választókerületbeli lakos, ki a választójogra igényt tart, vagy azon választó, kinek a névjegyzékbe fölvetett valamely egyén jogosultsága ellen kifogása van, a névjegyzék kiigazítását kérheti.

Ezen kérvények beadásának határideje 11 nap.

Az ezen határidő alatt beadott kérvényekre minden kerületbeli választó megteheti észrevételeit, melyn ekbeadására a főnebbi 10 napon fölül 5 napi határidő állapítatik meg.

32. §. Ezen fölszólamlások és az azokra tett észrevételek a központi választmányhoz intézendők, és a szükséges okiratokkal fölszerelve, azon város vagy község előjáróságánál nyújtandók be, melynek választói közül a fölszólamló neve kimaradt, vagy mely város és község választói közé a panaszolt neve illetéktelenül véteztet föl.

Kis községekben ezen fölszólamlások az illető körjegyzőnél nyújtandók be.

33. §. Az előjáróság köteles e fölszólamlásokat és észrevételeket külön-külön sorrendben beiktatni s a záros határidő leteltével az iktatókönyvvel együtt a központi választmányhoz azonnal megküldeni, vagy azt, hogy kérvény nem adatott be, haladéknélküli jelenteni.

34. §. A fölszólamlások és észrevételek fölött a központi választmány az első ülést követő 20 nap alatt határozni köteles.

Azok tárgyalásának ideje és a tárgyak sorrendje az ülést megejőző napon nyilvános helyen kifüggesztendő.

A határozat mindig indokolandó.

35. §. A választók névjegyzékének első összeállítása alkalmával a központi választmány által hozott azon határozatok, melyek szerint valamely név kitérőse rendeltetett el, vagy pedig oly kérvény tárgyában hozott határozat, melyre észrevétel nyújtatott be, a panaszlónak és annak, kinek neve kérdésben forog, kézbesítendő; az illetőnek jogában áll a kir. curia legf. ítélőszéki osztályaihoz intézett fellebbezését a kézbesítés napjától számítandó 10 nap alatt a központi választmány elnökénél benyújtani, ki azt azonnal a királyi curia ezen osztályához fölterjeszteni köteles.

A névjegyzék évenkénti kiigazítása alkalmával a központi választmányhoz ezen §-ban említett határozatait a legfőbb ítélőszékhez hivatalból mindig fölterjesztendő.

36. §. A legfőbb ítélőszék a felülvizsgálatot, az igazságügyminiszterium által megállapítandó ügyrend értelmében, saját tagjaiból rendszeren az év elején alakítandó tanácsban gyakorolja.

Ezen tanács ülései nyilvánosak.

37. §. A legfőbb ítélőszék határozatait alapján a központi választmány a választók névjegyzékét kiigazítja, s azt a belügyminiszter által előírt minta szerint véglegesen összeállítja.

Ezen névjegyzék egy hiteles példánya a belügymi-

férfiaságnak és általános szabadelvűségnek fogyatkozása miatt, — a bukásnak tétőző örvényébe hullott, s abban minden köz- és magánviszonyainak oly ziláltságát és selejteségét tárta a bánuló világ elé, — hogy intő tanulmánykép méltó lesz annak sorskezelőjét közelebb, pongyolaságában szemügyre vennünk.

Minden ember jellemi minőségének alaptényezője az első nevelés benyomásaitól függ, melyek kitérülhetnek maradnak. — Későbbi, a férfiasabb korban elsajátított hibákat könnyebb levetkőztetni, a gyermekkor serdülésével beoltott hibák, amint a tapasztalás mutatja, kiüríthatlanok maradnak az ember jellemében, s a kezdetleges rossz szokásból valóságos ösztön lesz, a rossz nevelési alap folytán.

Hasonlóképp van ez az államok életében is, és a visszaélésekkel szerzett eredményeket a nemesis addig folytatja, míg a bukás önbeszűjtá által utóéletik.

Magyarország is jelenleg egy még új kormányrendszer első fejleményeit miveli, s ennek üdvös és tartós sikere érdekében az alapot a rend, kötelesség és korszerű haladás minden tényezőivel kell biztosítani, hogy az erkölcsi vezérelv diadalt szerezzen a jogosult közjóknak, az önző magánérdekek és selejteségek bitorlásai ellen.

Ily józan elvek szigorúsága és pontos valósitása által lett nagygyű Németország, s azoknak megtagadása okozta Franciaország megsemmisülését.

Intő példa gyanánt tehát vegyük tanulmány alá III. Napoleon életvázlatát, amint azt Scherr Johannes igen hü vonásokban eseteltte.

Scherr ur cikkének jelszava: „Nemo imperium flagitio compertum bonis artibus exercuit“ Tacitus-tól, mely egy tökéletes bizonyítéka marad főnebbi észrevételeinknek, miszerint nemcsak most, hanem már Tacitus korában is az emberek rossz tettei a közéletben is a bűn következetességét folytatták.

Ezután így szól:

— Fogadni mernék — mondá egy barátom, ki épen nézte, miként metszem föl az épen megérkezett

„Le dernier des Napoleons“ (1872) czimű könyvet „fogadni mernék, hogy már ezen könyv első 50 lapján szó van ama örökös „Pendules“ órákról, miket a poroszok állítólag Franciaországban loptak. — Ez a „pendulephrasie“ a francia napisajtóban 1870. óta oly mindennapi lett, mint az előtt a „gloire-phrasie“ volt. Semmi-féle most megjelenő könyvben nem szabad annak hiányozni, s igen könnyen föltehető, hogy bizonyos nagy-szavu költő jelenleg a „századok legendája“ helyett a „Les pendules emportées“ czimű legendát s abban az egész haditörténetet fogja megírni s „pendules“-eivel fűszerezve a németek hibáival fölírni, hogy Franciaország az általa elbukadottan erőszakolt hadjáratot elvesztő és saját hibáinak áldozatult esett.

„S csakugyan, nem soká kellett lapoznunk, s már a 22-dik lapon következő sorokat találjuk: „Les prussiens, en effet, n'ont pas seulement emporté les pendules, ils ont emporté l'honneur et l'avenir de France!“

A könyv szerzője nem nevezte meg magát, s ezen anonimitás a legtágabb tért nyújtá a könyvkereskedelmi reclame-nak. Ez ugyan a Miksa császár mexikói történetében oly viszontagságosan szerepelt Fischer pateren kívül gróf Beust-ot is szerző gyanánt jelezte. Aki azonban a „mexicoi szomorújáték“ lefolyását s annak mindkét nembeli szerepvivőit ismeri, — az e könyv olvasásánál rögtön ama meggyőződésre jut, hogy a szerző senki más, mint a belga „Elvin“ államtanácsos, a boldogtalan Miksa császárnak volt cabinet-főnöke, ha ez nem volna bizonyos, akkor az olvasásnál könnyen ama gondolatra lehetne jönni, hogy ezen epés és dühben habzó német-gyűlölettel írt könyv, netán oly sekrestyékéből, cabinetekből és boudoirokból jön, mikben belföldi ellenségek tervezik Németország elárulását. Más részeiben a könyvnek, oly akadémikus fűszerrel elárasztott jámborság terjeszkedik, mintha csak Dupanloup-ot hallanók szólni.

Mint legitimista és a pápaság híve, Mr. Elvin az általa folyvást „Louis le grand“-nak nevezett XIV. Lajosnak despotizmusát imádja. A forradalmat mindig „la hideuse mégère“-nek nevezi.

niszternek fölterjesztendő; minden választókerület névjegyzéke pedig ezen kerület minden nagy községének, vagy köljegyzőségének legalább egy-egy példányban megküldendő.

38. §. A névjegyzék évenkénti kiigazítása alkalmával a központi választmány akként köteles eljárni, hogy az ideiglenes névjegyzék legkésőbb szeptember hó 21. napján, a 30. §. értelmében, közszemlére kitéthessék.

A névjegyzék kiigazítása iránti kérvények minden évben szeptember hó 21-től szeptember 30-ig adhatók be, az ezekre tett észrevételek pedig október 1-től azon hó 4-ig fogadhatók el.

39. §. A névjegyzék évenkénti összeállításánál a következő határidők tartandók meg:

A központi választmány a 34. §-ában előírt eljárást november 1-étől napjainkig befejezni, s a fölterjesztést, amennyiben annak szükségé előáll, a kir. curia legfőbb ítélőszéki osztályához megtenni, az pedig a fölterjesztett ügyiratot december hó 15. napjainkig elintézni s a központi választmányhoz visszaküldeni tartozik.

A névjegyzék végleges összeállításának s rendelkezése helyére juttatásának záros határidője, minden évben december hó 30. napja.

40. §. Az ekként kiigazított névjegyzék a kiigazítást követően napjainkig érvényes.

(Folytatás következik.)

Különfélék.

Budapest, május 22.

— **Segélydíj adományozás.** Királyi őfelsége az irtóseledeben levő halli alapítványi erdélyi osztályzatú 210 ftos segélydíjas helyet Vajda Máriának adományozta.

— **Kilépés a honvédségtől.** Bóth József szabadságot állományu honvédfőhadnagy, Stokic Nándor szabadságot állományu honvéd-főhadnagy a kir. honvédségben viselt tiszti rangjukról s címükéről önként leköszönvén, lemondásuk elfogadhatók.

— **A metertörvényre vonatkozólag a hivatalos lap a következőt közli:** A „Pester Lloyd” s utána több fővárosi lap azon hírével szemközt, hogy a központi mértékhatóság bizottság a méter-rendszer meghonosítására a törvény által rendelt határidő meghosszabbítását tartaná kívánatosnak, — illetékes helyről értesülünk, hogy sem a bizottság, sem a kormány a törvény által kijelölt határidőt meghosszabbítani nem akarja, sőt ellenkezőleg, eddig az intézkedések akkép történtek, hogy 1876. január 1-jével a méter-rendszer mindenestre meghonosítva legyen.

— **Egy magyar barát el Münchenben,** ki nemcsak Bajorország fővárosában, hanem egész Németországban ritkítja párját. Ez a derék polgár — Biäsch Ágoston — a „Fővárosi Lapok” szerkesztőjéhez levelet intézett, melyben rávonatkozólag a nevezett lapban, megjelent téves közleményt igazít helyre, s így szól: „En a müncheni magyar együletnek 1872. február 13-ika óta tiszteletbeli tagja vagyok. Midőn mult év júniusában harminczkét tag — meghasonlás következtében — kilépett az együletből s a magyar társaságot alakítá, én a kilépők nézetében osztoztam, velők tarték s ezért, nem pedig könyvek kötéséért, mint az ön tudósítója írta, választottak meg egyhangulag a „társas kör” pártoló tagjának. Ami pedig eltözködésemet illeti, én már harmincz év óta járok ma magyarosan, amint hogy 16 éves fiamat is gyermekkorá óta úgy járatom. Tehát nemcsak megválasztásom óta viselem a magyar ruhát. Fiamat 1870 óta tanítottam magyarul, midőn még nem is tudtam, hogy létezik-e itt magyar egyület. A magyar dalokat sem itt, hanem Bécsben már 1836-ban megszerettem. Ami pedig Magyarországra költözködésemet illeti, azt nemcsak emlegettem, hanem el is vagyok határozva, hogy — ha isten engedi — már júliusban Budapestre utazom s családommal együtt ama nemzetbe olvadok, mely iránt tisztelettel, szeretettel és ragaszkodással viseltetem.

Ezen ur igen bőbeszédű, midőn a directorium uralmának terroristikus kihágásairól és orgiáiról szól: az „ancien régime” kihágásairól és ledérsegeiről, a „terreur blanche”-ról s az egyéb ilyenmü legitimistikus jámbor dolgokról azonban nem akar mitsem tudni. A bonapartistikus Franciaországot igen szigorúan bírálja. A francziákat, egy lealjasodott, s teljes fölözslásban és rothadásban szenvedő faj gyámság alatt tartja.

De dacára ennek, mindig átlátja, hogy a világnak közgyupontja mégis Franciaországban fekszik, mely körül a többi kisebb nagyobb államtesteknek, mint alárendelt mellék csillagzatoknak legalázatosabban forogniok kellene. Szerinte, csak Franciaország van jogosítva egy nemzetiség állami létre, míg Németon és Olaszországnak jogszerűleg szétforgácsolva kellene maradniok, hogy Franciaországnak annál több keresetet nyitsanak. E könyv hangja egyébként igen egyenetlen, hol Porosz-honról, Vilmos királyról, Bismarck-ról, s az „Empire brutal germanique sous le sceptre d'un Hohenzollern”-ról szól, a vak gyűlölet a szerzőt egészen elnyomja s annak irányát igen durvává, unalmassá és eszélytelenné teszi...

Ebben igen mulatságos válik e mű, midőn a szerző a bonapartista-féle csoportozatot ellenzi, s a második „Empire” hullást bonczkés alá veszi. Ezen részben szerencsésen versenyez. Procopiusnak „historia arcanajával” — csakhogy annál sokkal illedelmesebb. — Császárokat, sőt császárnékat oly teljes pongyolaságban cselelteti, mint azt ama régi bizantinus tette, ma már nem illik. S elég is különben azt kijelenteni, hogy III. Napoleon neje nem volt bizonyára kevésbé jámbor Justinian nejenél. Ezen a téren úgy látszik, az író szembetűnőleg jól van értesülve. Így jegyzékében az ő főbírálatáa következő tételbe foglalja össze: „Franciaország, melyben a forradalom mindent meghusított, a történetet, rendszert és erkölcsöt; Franciaország, melyben minden, vagy csalásból, vagy szinlelésből áll, ezen Franciaország a váznak kiegészítője, egy pseudo-Napoleont emelt urává, s azt, mint egy ál-Demetrius-t 20 évig imádták!”

(Folytatás következik.)

— **A magyar nyelv érdekében** az osztrák állampártja az idén dícséretre méltó intézkedést tett. Az „Ung. Lloyd” írja, hogy a nevezett társulat magyar nyelv tanítására három iskolát tart fön, Budapesten, Temesvárt és Bécsben, tizenkétezer forint évi költség-gel. A bécsben közelebb is husz növendék jó sikerrel tette le a vizsgálatot a magyar nyelvből. A törekvés sarkantyója az, hogy a magyarul tudást előnynek tekintik az előléptetésnél.

— **Az első tigris.** A három tigris vadász közül b. Oreczy Elek lőtte az első tigris. A vadászatkedvelőkre érdekes emez eseményt O. E. a „Vadász és Versenylap”-ban leírja, s leírásából átvesszük a következőket: „Meglehetősen kényelmetlenül ültem egy minden galytól, lombtól megfosztott fán annyira, hogy szükségesnek találtam puskaszíjammal derekamra a fához kötni. Fám egy vízmosásban állott, úgy hogy egy része a földtől igen messzire volt, de azon része, mely a hajtók felé állott, alig egy ölnyre. Alig hogy meghallottam a hajtók zörejét, a tölem mintegy harmincz lépésnyire lévő sűrűből egy gyönyörű tigris gallopirozott ki, szembe reám. Mindenküül azt hallva, hogy nem tanácsos tigrisre lőni, ha szemben van: cözöztam s vártam. A tigris engem nem sejtve cözöledett. Mikor már csak nyolcz lépésnyire volt, shikarim nervozus lett s kiabált, hogy löjje. A tigris fölpillantva, meglátott, roppant nagyot ordított, s irtózatossággal annyira kitért utamból, úgy hogy rá löhsek, a fán való egész ülő-helyzetemet meg kelle változtatnom. Mire ez megtörtént, már vagy 30-40 lépésnyire volt tölem. Első golyóm forgójába furdott, erre összeesett, de mindjárt fölugorva, tovább haladt: második golyóm bordái közé hatolt, s ezzel is daczára a robbanógolyók rettenő hatásának, még — bár lassan — vagy 50 lépést haladt, miglen leküldt, hogy többé föl ne keljen.”

— **Nemzeti színház.** A nemzeti színházban ma este lépett föl először Egressi Ákos a „Macbeth” czinszerepében. A siker mérlege soká ingadozott, mig végre Egressi javára billent. A döntő sulyt azon jelenet képezte, melyben Bankó szelleme a vacsoránál megjelenik Macbethnek. Egressi értelmes színész, erős vonásokkal, nem fölületesen alakít. Figyelemreméltó játékat, szenvedélyt azonban szétérhetetlen bilincsekbe veri tompa, minden érzésséget, csengést nélkülöző hangja. E hang miatt, bármiként játszanék is, nem lehetne zavartalanul élvezni játékát. — Játéka, plastikája, mint azt említettük, elég jellemző és erőteljes, de gyakran túlzott és keresett. Alakításának egyes részletei szépen sikerültek; de a darab kezdetén Macbethből közönséges gyilkost csinált, minek egy részt borzasztó maszkja volt oka. Később, ahol hangja engedte, játékának színvonala emelkedett, s az említett jelenetben emelkedésének tetőpontjára jutott. A közönség csak ezen jelenet után kezdett számbavételre tapsolni. Holnap visszatérünk a mai előadásra.

— **A hoinapi regatta,** főleg ha az idő oly szép lesz mint ma, igen fényes és látogatott leend. Jegyeket 3 ftjával és 1 ftjával vásárolni lehet Szemek és Mayer váci-utczai kereskedésében. A programmot már egy ízben közöltük; de hogy a közönség figyelmét annál inkább fölhiujuk ezen érdekes mulatságra, röviden még egyszer adjuk azt. Első pont lesz a kezdők versenye (400 öl föl, 300 öl lefelé.) Ezt követi a serleg-díj (távolság 700 öl föl, 550 öl lefelé; díj száz arany ezüst serlegben), mely a Duna-egylet „Szent Margit”-jén, az „Egyetértés” hajó-egylet „Pogány”-án s a nemzeti hajó-egylet sokszor győzte Koh-I-Noorján kívül a bécsi „Donauhört” is jelentet be egy „Iro” nevű hajót. A „kis együleti díjnál” a távolság 400 öl föl- és 300 öl fölfelé; díj 25 arany; a „hölgyek díjára” (távolság 400 öl föl- és 300 lefelé; díj: egy emléke) Vargha ur a nemzeti hajó-egylet „Jura”-jával, s Rumbold ur az „Egyetértés” Rapidit”-jével fognak küzdeni. Az ötvenaranyos „nagy együleti díj”-nál (távolság 650 öl föl- és 550 öl lefelé) szinten nagy a jelentkezés száma. Az idevaló együletek közül az „Egyetértés” a Fankát a „Duna” a Hajnalt, a nemzeti hajó-egylet pedig a Bormerangot és Liderczet jelentette be, mig a bécsi „Donauhört” Völker nevű hajójával fog küzdeni. Utolsó a huszaranyos „párevész díj”, melynél a távolság föl-400 és lefelé 300 öl. — Az „Egyetértés” kezdetben két hajót jelölt ki, de egyik hajója a több ízben győztes pompás Kolinoor a tegnapi gyakorlat alkalmával szerencsétlenül járt; egy uszály-hajónak a vízszine alatt lappangó lánczába ütközött s ketté szakadt.

— **Aki a pénzből nem tud megélni.** A „Föv. Lapok”-ban olvassuk: Az osztrák állami vasut-társulat a pesti indóház nagyobbitása végett több szomszéd telket vévén meg, nagy bajjal megvásárolta azt a váci ut felé eső keskeny földszalagot is, melyen egy öreg ember nagy idő óta kertészkedett. Ez a föld, melynek egy része árokba áll, alig ért néhány ezer forintot, mert házépítésre sem lett volna alkalmas, mivel azonban szükség volt, a társulat százezer forintot többet adott érte. Az öreg kertész azonban így is csak alig tudták rá birmi. Mikor aztán kifizették neki a sok pénzt, könyekre fakadt, mondván: „De most már miből fogok élni!” Persze nagyot nevettek a naív emberen, ki munkához és földjéhez szokva, el sem tudta képzelni, hogy munka nélkül is megélhet az ember, ha pénze van.

— **Rövid hírek.** Grünhuth Antal budapesti lakos vezetéknevét Tolnai-ra változtatta. — Tegnapi a Boráros térmel egy női hullát fogtak ki a Dunából, melynek hosszabb ideig kellett a vízben lennie, s ennek folytán oly mérvű anyagváltozáson ment át, hogy vonásaira ismerni lehetetlen. Ruházata egy pár czipőn kívül nem volt rajta semmi. A Rökuskőházba szállították. — A közbiztonsági állapotok a fővárosban, daczára annak, hogy a hosszú éjelek messze mögöttünk vannak, föllette rosak. Folyó hó 16-áról 17-ére nem kevesebb mint hat lopással párosult betörés fordult elő, s ezek közül egy épen nappal. A rendőrség, úgy látszik, csak a becsületes embereket tudja elfogni. — A főváros tegnap délután vette át Ó-Budán az egyházi kegyuri jogot. A városi hatóság Kada alpolgármester, Viola jegyző, és Csengei városi főügyész által, a hercegrímás Ráth József apátplébános és Balogh Sándor budapesti ügyvéd által volt

képviselve. — A cselédképző együletnek jó cselédek jutalmazó ünnepélye vasárnapján d. u. 3 órakor a Hungaria nagy termében fog megtartatni. — Nagy föltűnést okozott tegnap az esti órákban a váci uti boulevardon egy igen elegans öltözött ur, ki holtrészegen a járdán feküdt, és oly mélyen aludt, hogy nem bírták fölkelteni. Az ismeretlen értékes gyűrűket viselt ujján. Egy ör biztos helyre szállította, hol azóta talán kijózanodott. — József főherczeg ma reggel Bécsbe utazott. — Fütgy-klub van alakulóban. A belügyminiszterium ismeretes Fütgy-patense alapján ugyanis több fiatal ember elhatározta, hogy az opera több drága, de kétes értékű tagját elriasztva a nemzeti színházhoz. — Sipos Antal zongoraművész Ipolyságon f. hó 25-én, a megyeház nagy termében, hangversenyt rendez, melynek tiszta jövedelme az ottani újonnan épült főlelemlé tanoda helyiségeinek felszerelésére van szánva. — Sajtópör fog tárgyalatni f. hó 28-án Debreczenben. Vádló Teitelbaum, nyiregyházi lakos, vádlott Mikkecz József, a „Szabolcsmegyei s hajdukerületi közlöny” szerkesztője, ifj. Maurer Károly Nyiregyházáról. A vád tárgyát a nevezett lapban megjelent újdonság, melyben egy „dr. T.”-ről sok minden elmondatik, s Teitelbaum azokat magára ért. — A „Brankovich” első előadásának tiszta jövedelme 2700 ft volt. — A kolozsvári színház igazgatósága 50 ft pályadíjat akar kifizetni vígjátékra. — A fecskéket ugyancsak megviselte a május; a hideg s a rovarok elpusztulása miatt a kedves madarak legnagyobb része elpusztult; a budai hegyek sziklaóduiban ezer és ezer fecske lelte sírját, hova a hideg elől menekült, de hol utolérte az éhhalál.

Nemzeti színház. Szombat, május 23. „Brankovich, Szerbia despotája.” Opera 4 fől.

Táviratok.

Páris, május 21. Ma Metternich herczeg és Montebello gróf között párbaj volt kardra: kimenetelét még nem tudják.

Páris, május 21. Miután az Audiffret-Decazes-Goulard combináció is megbukott, a miniszterválság tovább tart. — A Metternich és Montebello között St. Cloudban vívott párbajban utóbbi könnyen megsebesült.

Vlissingen, május 22. Az orosz czár ma reggel ide érkezett és a király és a herczegek által üdvözöltetett, kik a czárt Rosendalig kísérik.

Róma, május 21. A bizottság indítványa, mely szerint a kamara a nem regisztrált okmányok megsemmisítésére vonatkozó törvény részletes vitájába ne bocsátkozzék, a kamara által elvetetett, miután a miniszterelnök a részletes vita fölvetését, kabinetkérdésé tette.

Madrid, május 21. Több arragoniai és cataloniai carlistabanda megverett.

London, május 21. Az orosz czár és Alexis nagyherczeg kíséretükkel ma Gravesendből Vlissingenbe utaztak el.

Közgazdaság.

Budapest, május 22.

Az osztrák nemzeti bank heti kimutatása május 20-ról: Bajjegy-forgalom 357,365.630 ft (—1,706.670 forint), Giro-betételek 5,912.572 ft 99 kr (+704.981 ft 59 kr), Beváltandó bankutalványok és más passzívák 1,336.083 ft 89 kr (—231.179 ft 77 kr), Fedezet: Érczalap 143,960.564 ft 85 kr (—43.000 ft), Érczben fizetendő váltók 4,61.732 ft 65 kr (—72.318 ft 17 kr), Államjegyek, melyek a bank tulajdonát képezik 2,010,305 ft (—520.979 ft), Leszámitolás 149,996.618 ft 23. kr (—2,976.077 ft 80. kr), Kölesön 49,351.500 ft (—348.800 ft), Beváltott földterhermentesítési szelvények 1,263,038 ft 81 kr (—514.862 ft 5 kr), 9,652.600 ft beváltott és borszerzetileg megvett záloglevelek á 66. kr 6,435.066 ft 66 kr (—70.966 ft 67 kr), összesen 348.178.826 ft 20. kr. A banknak a hó végén kiegyenlített követelése a jelzálog-üzlet bizományi kezeléséből 5,897,810 ft 74 kr (+2,716.981 ft 26 kr).

A pesti gabnatözsde forgalma és árai május 10-től május 16-ig. Buza eladatott 123,000 vmáza, átlagára 7.77, és pedig 83 fs tiszavidékinek átlagára 7.82, 83 fs bácskainak átlagára —, 83 fs bánátnak átlagára 7.62, 83 fs fehérmegyeinek 7.87. — Rozs eladatott 2000 mérő átlagára 5.32. — Árpa maláta eladatott — mérő átlagára —; — takarmány eladatott — mérő átlagára —. — Zab eladatott 22,100 m. átlagára 4.62. — Tengeri eladatott 23,000 vmáza, átlagára 4.62. — Repeze eladatott — mérő, átlagára —.

A főváros adóépztáraiba Kammermayer polgármester iegnapi jelentése szerint befolyt f. évi január 1-től május 18-ig községi adóban 655,000 ft, házberkrajczárokban 247,000 ft és állami adóban 2,230,000 ft. Ez eléggé kedvező eredmény reményt nyujt arra, hogy a f. évre előirányzott fővárosi budget szükséglete a községi adóból és a házber krajczárokból fődözhető lesz.

A főváros gabnakereskedése hanyatlásának ügyében kiküldött albizottság tegnap tartotta utolsó ülését s lényegtelen módosításokkal elfogadta Közy József jelentését, mely ez ügyben a nagy bizottság elé fog terjesztetni.

A budapesti gabna- és értéktözsderől. Május 22. Gabrában ma nem volt; a tözsden a zsidó pünkösdi miatt csak igen lanyha üzlet volt, magyar dijsorsjegyek 74.50, vasúti kölesön 94, magyar hitel 149—148.50, földhite 57—57.50, anglo 32, municzipális 25, takaréks és hitel 45.75—45.50, pesti építobank 15, molnárók és sütők 244, budapesti gőzmalom 696, franco 58—59. Valuták változatlanok, 20 frankos arany 8.95, császári arany 5.35, tal-lér 1.66¹/₄.

Felolós szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. május 22.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.	Befiz.
Buza, bántási ó v. uj	83	7.55	7.70	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	850	860	500	Első magyar serfözde	410.	415.
" " " "	85	7.80	7.85	200	Haza	—	—	200	Sertőshizláló	158.	160.
" " " "	87	—	—	300	Pannonia	315.	320.	200	Athenaeum	245.	246.
tiszav.	83	7.80	7.90	100	Pesti bizt.	48.	49.	500	Pesti könyvnyomda	500.	510.
" " " "	85	8.05	8.15	200	Hunnia	65.	65.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	—	—
" " " "	87	—	—	800	Unio	175.	178.	500	Ganzféle vasöntöde	285.	290.
pestm.	85	7.75	7.85	200	Pesti közuti vaspálya	275.50	276.	200	Gsehwindt-féle szeszgyár	208.	210.
" " " "	88	8.	8.19	200	Budai	98.	100.	200	Börgyár	60.	65.
" " " "	87	—	—	200	Budai hegyipálya	59.	60.	200	Gyapjmosoda	100.	102.
fehért.	85	7.85	7.95	80	Municzipális hitelt. tétet	25.25	25.50	100	Salgó-tarjani kőszénbánya	92.	94.
" " " "	85	8.10	8.20	85	Angol-magyar bank	32.25	32.75	200	Schlick-féle vasöntöde	158.	160.
" " " "	87	—	—	166	Magyar általános hitelbank	148.50	148.75	200	Sóskuti kőbánya	100.	110.
bácskai	87	—	—	200	Franco-magyar bank	57.	58.	500	Első magyar szeszfinomító	150.	155.
" " " "	85	—	—	100	Magyar általános földhitel-társ.	57.50	57.75	300	Alagut	77.	79.
				70	Pesti egyetemi bank	—	—				
				50	Takarék- és hitelgyulet	45.25	45.75				
Rozs . . . . . 80 fnt után	lanyha	5.15	5.30	50	Buda-ó-budai népbank	30.50	31.				
Arpa, maláta. 72 " "	"	—	—	100	Iparbank	46.	46.50				
" abraknak 72 " "	"	—	—	200	Budai kereskedelmi és iparbank	180.	185.				
Zab . . . . . 60 " "	"	2.70	2.75	500	Pesti kereskedelmi bank	740.	745.				
Tengeri, bántási, mérője	"	4.57	4.62	200	Pesti iparbank	390.	400.				
" másnémi	"	4.50	4.55	100	Budapesti kézművesbank	56.50	57.50				
Köles . . . . . 83 " "	"	—	—	50	Hivatalnok. hitelgyulete I. em.	42.50	43.				
Repos, fekete 75 " "	"	—	—	80	Kisbirtokos. hiteltintézte	—	—				
" bántási 62 " "	"	—	—	100	Országos közp. takarékp. 5%	72.50	73.50				
				1000	Pesti hazai	2240.	2250.				
				100	Budapesti fővárosi	150.	151.				
				100	Kőbányai takarékpénztár	—	—				
				100	Külvárosi tanaképénztár	55.	56.				
				40	Szentendrei takarékpénztár	37.	38.				
				60	Ujpesti takarékpénztár	40.	41.				
				500	Arpádmalom	38.	40.				
				500	Blumféle	35.	37.				
				500	Concordia	270.	275.				
				200	Erzsebet	110.	112.				
				160	Luiz	132.	134.				
				200	Molnár és sütők	244.	245.				
				500	Hengermalom	780.	790.				
				300	Victoria	100.	105.				
				100	Első budapesti	700.	705.				
				100	Budai gyárudvar	14.	15.				
				1000	Pannonia	410.	415.				

A „KÖZÉPPÁRT”-ra

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

egész évre . . . . . 16 forint

fél évre . . . . . 8 „

negyed évre . . . . . 4 „

Egyes szám 6 krajczár.

Hirdetmények díja:

6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr. Nyilttéri petitsor 50 kr.

Bélyegdíj külön 30 kr.

Hirdetmények elfogadtatnak a kiadóhivatalon kívül egyedül Haasenstein és Vogler hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Dorottya-utca 3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10.sz. Prága: Graben 27.

H I R D E T É S E K.

Ar-leszállítás!

Alulírott ajánlja gazdagon felszerelt

üveg-, tükör- és képkeret-raktárát.

Legújabb üvegasztali készleteit.

Finom aranyozott és fényezett keretű

kristály-tükröit.

Legnagyobb választékban

arcképkereteket, bronz és üvegszállásokat.

Jelen bécsi Kail-féle

padolat-fénymázt.

Gyönyörű és

gráci aranyhalakat

a legolcsóbbra szabott áron alul

még 5%, nagyobb vételknél pedig 10% **clengedéssel.**

Árjegyek kívánatra bérmentesen küldeték.

WINKLE NÁNDOR

üveg-, tükör- és képkeret-raktára

BUDAPESTEN,

a párisi házban.

RÁTH MÓR legújabb kiadásai.

Budapest, háznégyszög, Kugler mellett.

Csengery Antal. Történetírók és a Történetírás. (Cabinet-kiadás.)

Ára füzve 2 frt 40 kr., angol kötésben 3 frt.

Magyar országgyűlési emlékek történeti bevezetésekkel.

A m. tud. akad. tört. bizottságának megbízásából szerkeszti Fraknói Vilmos. Első kötet. 1526—1536. Ára 5 frt.

A magyar országgyűlések története. Irta Fraknói Vilmos. Első kötet. Ára 2 frt 80 kr.

Ipolyi Arnold magyar műtörténelmi tanulmányai. Cabinet-kiadás. Ára 3 frt.

Budapesti Szemle. A m. tud. akad. megbízásából szerkeszti Gyulai Pál. Előfizetési ára egy évre 12 frt, fél évre 6 frt.

1874. XI. Törvények a belvizek levezetése körüli eljárásról. Ára 20 kr. 50 példány 6 frt.

1874. VIII. Törvények a métermérték behozataláról. Ára 20 kr. 50 példány 6 frt.

Teljes átváltoztatási táblák az eddigi mértékekről az új métermértékre. (Hosszmérték, térmérték, köbmérték, súlymérték, erőmérték.) Sajtó alatt.

1874. Törvény a közjegyzőkről. (Azonnal szentesítése után.) Ára 50 kr.

1874. Törvény az ügyvédi rendtartásról. (Azonnal szentesítése után.) Ára 50 kr.

1874. Országgyűlési Törvényozások. Első füzet. Nyolczadrét-kiadás 50 kr. Zsebkadás 60 kr. Jutányos kiadás községek számára 40 kr.

1873. Rendelet Gyűjteménye. Teljes egy kötetben. Szakok szerinti, és betűrendes tárgymutatóval. Ára 3 frt.

1874. Rendelet Gyűjteménye. Előfizetési ára 3 frt. Postán bérmentve 3 frt 80 kr.

1873. Igazságügyi Rendelet Gyűjteménye. Ára 80 kr.

1874. Törvények az 1871. 31. tozikk módosításáról, és a Váltóhamisítások tárgyában követendő eljárásról. Ára 20 kr.

Minden szives megrendelés a még meg nem jelent törvényekre pontosan feljegyeztetik, és azonnal a megjelenés, illetőleg szentesítés után elküldetik.